

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani magister **Marty Lewandowskiej**

Skuteczność działania motorycznego tenisisty a koherencja biofizyczna jego organizmu

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska Pani magister Marty Lewandowskiej dotyczy oceny skuteczności działania motorycznego osób wyczynowo uprawiających tenis, w kontekście biofizycznych uwarunkowań funkcjonowania organizmu reprezentowanych stanem jego koherencji biofizycznej.

W odniesieniu do tak zarysowanej problematyki pragnę stwierdzić na wstępie, że temat został w mojej opinii sformułowany prawidłowo i adekwatnie do treści całej rozprawy.

Rola recenzenta nie jest łatwa; mierzę się z nią, ilekroć kierowana jest do mnie prośba o opinię na temat przesłanych mi prac. Zdaje sobie sprawę, że konieczne jest zawsze znalezienie równowagi między tym co „mi się wydaje” a tym, co jest obiektywne. Nie jest to zadanie łatwe, zatem w punkcie wyjścia, przystępując do napisania swojego zdania na jakiś temat, zakładam swoją otwartość na dyskusję z autorem podczas publicznej obrony.

Mając na uwadze powyższe sugestie należy przyjąć, że Pani magister Marta Lewandowska podjęła temat oryginalny, ważny poznawczo, cenny i aktualny.

Struktura pracy

Struktura dysertacji jest typowa dla prac z obszaru nauk o kulturze fizycznej, zawierająca opis klasycznego eksperymentu badawczego. Pierwsza część - teoretyczna ma przybliżyć potencjalnemu czytelnikowi omawiane zagadnienia, ich tło oraz dostępny stan wiedzy na temat, któremu poświęcono pracę, co Autorka tu bardzo dokładnie czyni. Pod względem formalnym przedstawiona do recenzji praca stanowi oprawiony wydruk komputerowy, liczący 97 strony, podzielony na cztery numerowane rozdziały zaprezentowane w klasycznej formie. Uzyskane w badaniach

wyniki zamieszczono w 15 tabelach i zilustrowano 12 rycinami. Układ i strukturę pracy należy uznać za poprawny i zawierający rozdziały niezbędne dla rozpraw doktorskich.

Założenia badawcze i cel pracy

W tej części dysertacji przedstawione zostały cele pracy do realizacji których postawiono 3 pytania badawcze ale nie przyjęto żadnej hipotezy. Analiza problemu badawczego w oparciu o aktualny stan wiedzy pozwala na ustalenie hipotez co w mojej opinii jest zaletą, ponieważ osobiście uważam, że stawianie ich wprowadza do pracy badawczej ład i pomaga w opisie wyników. Narzędzia badawcze oparte na różnych metodach zostały dobrane prawidłowo i bardzo dokładnie opisane w tym rozdziale.

Trafne jest też uzasadnienie wyboru i podjęcie tematu. Autorka wskazuje, że: „w dzisiejszym sporcie wyczynowym zunifikowane procesy treningowe zapewniają bardzo wysoki i podobny u większości zawodników poziom przygotowania do uczestnictwa we współzawodnictwie. Przy bardzo wyrównanych kompetencjach motorycznych, technicznych i taktycznych o przewadze i zwycięstwie w walce sportowej mogą decydować trudne do dostrzeżenia niuanse. Bardzo często mówi się, że o ostatecznym zwycięstwie przy wyrównanym poziomie przeciwników decyduje tak zwana dyspozycja dnia. W literaturze fachowej nie jest jednak ona jednoznacznie zdefiniowana. Czasami łączy się ją ze stanem psychicznym, innym razem z bliżej nieokreślonym stanem samopoczucia fizycznego. Być może, że za pojęciem tym kryje się właśnie aktualny stan koherencji biofizycznej organizmu. Wyniki tej pracy mogą stanowić podstawę ewentualnych dalszych prac prowadzących do ostatecznego wyjaśnienia koncepcji dyspozycji dnia”.

Osobiście jestem przekonany, że wyniki tych badań mogą posłużyć trenerom i instruktorom do indywidualnego programowania, optymalizacji i planowania cykli treningowych z uwzględnieniem różnic pomiędzy trenującymi, a także pomóc w określeniu predyspozycji poszczególnych osób do osiągnięcia określonych celów. Tak postawione pytania i poruszany w pracy problem badawczy wskazuje na oryginalność i aktualną wagę podjętego tematu.

Materiał i metody badawcze

Jakie są oczekiwania czytelnika, który też sam prowadzi badania, od rozdziału „Materiał i metody”? Oczekuje on, aby sposób wykonania badań przedstawiony został na tyle jasno, by badania takie można było przeprowadzić, a następnie powtórzyć.

Rozdział ten został bardzo szczegółowo rozpisany na 9 stronach rozprawy doktorskiej co świadczy o dużej skrupulatności i dokładności Autorki. Badaniami objęto trzy osoby, dwóch mężczyzn oraz jedną kobietę, wszyscy z wieloletnim stażem treningowym w tenisie. Celowy dobór osób wybranych do badań pozwolił zachować zbliżony wysoki poziom techniczny. Osoby biorące udział w badaniach reprezentowały mistrzowski poziom techniki gry w tenisa, oparty o automatyzację działań motorycznych, występujących przy uderzeniach piłki. Kompetencje takie pozwalały badanym na całkowitą koncentrację na celu zadanego działania, a nie sposobie działania. Tym samym osiągnięte wyniki skuteczności, jak wskazuje Autorka, można uznać za odpowiadające rzeczywistości.

Z uwagi na charakterystykę materiału badawczego większość obliczeń była oparta o elementy opisu statystycznego oraz statystyki matematycznej w sposób klasyczny. W przypadku badań dotyczących człowieka, niezbędne jest posiadanie opinii komisji bioetycznej badań stosownej jednostki nadzorującej projekt, co nie zostało przedstawione w tym rozdziale.

Wyniki badań i dyskusja

Kolejny (7) rozdział poświęcony został zaprezentowaniu rezultatów badań, ich omówienie i dyskusję. Na uwagę zasługuje starannie wykonane omówienie wyników przeprowadzonych badań i odpowiednie interpretacje z dokonanych analiz statystycznych. Całość ułożona jest logicznie, a forma prezentacji jest dość przejrzysta. Przedstawienie dużej ilości wszystkich wyników badań oraz precyzyjnej ich prezentacji, znacznie ułatwia potencjalnemu czytelnikowi odbiór omawianych problemów i opisanych w tym zjawisk. Prezentowane w pracy wyniki stanowią kierunek, który należy podjąć w celu prawidłowej próby doboru odpowiednich programów treningowych. Należy jednak przeprowadzić dalsze zaawansowane badania, które pozwoliłyby na jeszcze większą weryfikację uzyskanych przez Autorkę wyników. Poczynione uwagi nie zmieniają jednak wrażenia, że Doktorantka wie co badać i podąża konsekwentnie w całej pracy obraną wcześniej drogą.

Dyskusja na tle prezentowanych wyników innych autorów uwalnia nieco inwencji twórczej i pozwala na pełniejsze „rozwiniecie skrzydeł”. Stąd też, jakkolwiek nie jest to łatwa do napisania część, jest także bardzo ważna i niezwykle istotna w tego typu pracach. Jest to w mojej opinii newralgiczna część pracy, która wskazuje na dojrzałość i przygotowanie merytoryczne Doktorantki. Ten egzamin Kandydatka na stopień doktora zdała bardzo dobrze, przeplatując dyskusję wraz z prezentacją

i omówieniem wyników prezentowanych badań w sposób ciągły. Rozdział ten jest przeprowadzony w sposób obszerny i poprawny, zawiera wiele interesujących informacji wyjaśniających uzyskane wyniki i konfrontujących je z badaniami innych autorów. Prowadzenie dyskusji jest ostrożne, jasne i systematyczne. Wskazuje na dobrą umiejętność oceny i interpretacji wyników. Cały rozdział jest bezpośrednio i merytorycznie związany z zagadnieniami rozprawy.

Wnioski

Tej części nie będę szczegółowo omawiał, ponieważ w mojej opinii wnioski są trafne i czytelne, odpowiadające na postawione wcześniej pytania badawcze w pracy. Wskazują one, że uzyskane wyniki nie pozostają bez istotnego znaczenia w obszarze analizowanego tematu, będąc silną przesłanką do dalszych badań i analiz w tym zakresie.

Piśmiennictwo

Przedstawiony zbiór piśmienniczy zawiera 92 pozycje w zdecydowanej większości z ostatnich 15 lat, jest dobrze dobrany i wykorzystany w całym tekście pracy.

Uwagi końcowe

1. Zbyt mała liczebność w grupie badawczej o różnej lateralizacji, płci i stopniu zaawansowania.
2. Pomimo łącznej wartości współczynnika zmienności w poszczególnych rodzajach uderzenia tenisowego nie przekraczającej 25% możemy mówić o dużej koncentracji zjawiska analizowanych zależności - zbyt pochopny wniosek dotyczący skuteczności.
3. Nieaktualne nazewnictwo (cechy motoryczne, waga, wzrost, itp.)
4. Brak informacji na temat zgody Komisji Bioetycznej na wykonywanie badań.
5. Urządzenie pomiarowe z 2003 roku po najnowszej modyfikacji - o jakiej unikatowości mówimy?

Dokonując oceny redakcyjnej pracy, twierdzę, że została ona przygotowana starannie. Uważna lektura pozwoliła mi na dostrzeżenie tylko kilkunastu błędów językowych i tzw. literówek, które wymagają poprawek.

Wyniki przeprowadzonych badań, jak wnioskuję Autorka pracy, należy traktować jako przyczynek do dalszych, zakrojonych na szerszą skalę poczynań badawczych. Zwiększenie liczby indywidualnych przypadków objętych badaniami dałoby możliwość bardziej stanowczego wnioskowania i tworzenia faktycznych indywidualnych modeli optymalnego dla uzyskania wysokiej skuteczności działań motorycznych, nie tylko tenisistów, ale również przedstawicieli innych dyscyplin sportowych. Spoglądając na całokształt pracy Pani Magister Marty Lewandowskiej należy docenić wkład jaki wniosła w prowadzenie procesu badawczego oraz przygotowanie rozprawy. Jednak ważnym aspektem są również wnioski merytoryczne dla praktyki trenerskiej, w zakresie tenisa na podstawie osiągniętych przez Doktorantkę wyników badań. Celem pracy trenerskiej jest m.in. odniesienie sukcesu, jednak dla każdego trenera sukces ma inną miarę. Uważam, iż największym (niekoniecznie najważniejszym) sukcesem trenerów jest wykształcenie zawodników walczących o najcenniejsze trofeum, ale bardzo ważnym aspektem jest również prozdrowotny charakter treningu. Ogólnie podkreślam, że praca po pewnych uzupełnieniach byłaby bardzo wartościowa dla środowiska trenerskiego. Sporo też, o których wcześniej wiedziliśmy, znalazło potwierdzenie w tych badaniach. Podsumowując stwierdzam, że istnieje konieczność kontynuowania postępowania badawczego w tym zakresie. Jestem przekonany, że Doktorantka jest osobą dobrze przygotowaną pod względem merytorycznym i metodologicznym do sprostania w przyszłości temu wyzwaniu. Mam również nadzieję, że przedstawione uwagi mają charakter subiektywny i pozwolą choć po części zainspirować do dalszej pracy naukowo - badawczej.

Konkluzja końcowa

W moim przekonaniu praca doktorska Pani Marty Lewandowskiej spełnia wymogi ustawowe pod względem formalnym jak i merytorycznym, co kwalifikuje Ją do nadania stopnia doktora w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej. Wnoszę zatem do Wysokiej Rady Naukowej Akademii Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu o dopuszczenie Pani Marty Lewandowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Wojciech Czarny

